

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

**SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY
W ZAMOŚCIU**

I. WSTĘP

W skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego (SOSW) w Zamościu wchodzi:

- Przedszkole Nr 3 Specjalne,
- Szkoła Podstawowa Nr 11 Specjalna,
- Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 1 Specjalna,
- Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego skierowany jest do uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Obejmuje całokształt działań podejmowanych przez placówkę w celu wspierania uczniów w podejmowaniu świadomych i możliwie optymalnych decyzji dotyczących wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej. Działania realizowane w ramach systemu mają na celu wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności niezbędne do poznania własnych zainteresowań, mocnych stron, możliwości i predyspozycji zawodowych, a także rozwijania kompetencji potrzebnych do funkcjonowania na rynku pracy. Uczniowie poznają również specyfikę rynku pracy, obowiązujące na nim zasady oraz możliwości dalszego kształcenia i zatrudnienia.

Istotnym elementem Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego jest także wspieranie uczniów w planowaniu indywidualnej kariery edukacyjno-zawodowej, z uwzględnieniem ich możliwości psychofizycznych, potrzeb, zainteresowań, predyspozycji oraz indywidualnej sytuacji życiowej.

II. TREŚCI PROGRAMOWE

Treści programowe z zakresu preorientacji dla oddziałów przedszkolnych

1. Poznanie siebie.

Dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy.

Dziecko:

2.2 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;

2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;

2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;

2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Dziecko:

3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);

3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Dziecko:

4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;

4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;

4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

Treści programowe z zakresu orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej

1. Poznanie siebie

Uczeń:

1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;

1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;

1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;

1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;

1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Treści programowe z zakresu orientacji zawodowej dla klas IV-VI szkoły podstawowej

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;

- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wykorzystuje umiejętności cyfrowe do efektywnego przeszukiwania ogólnodostępnych platform edukacyjnych i stron internetowych w celu pozyskania informacji na temat zawodów;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców, z uwzględnieniem możliwości pracy zdalnej, elastycznych form zatrudnienia i przedsiębiorczości;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy, w tym przez wolontariat, udział w projektach społecznych lub praktykach absolwenckich;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji;
- 2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy i agencje zatrudnienia;
- 2.9 charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.10 rozpoznaje wpływ nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, na zmiany w zawodach i formach zatrudnienia.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i uczelni pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie;
- 3.5 analizuje korzyści i wyzwania związane z wyborem szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe, w tym możliwości szybszego wejścia na rynek pracy, zdobycia kwalifikacji zawodowych oraz dalszego kształcenia.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- 4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- 4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi informatycznych oraz ogólnodostępnych platform edukacyjnych i stron internetowych, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I-III branżowej szkoły I stopnia

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
- 1.2 określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- 1.3 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.4 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.5 analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- 2.2 określa zawody i stanowiska pracy, dla których bazę stanowią jego kwalifikacje, z uwzględnieniem zawodów przyszłości i zapotrzebowania rynku pracy;
- 2.3 porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą w obszarze, w którym się kształci, oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;

- 2.4 konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- 2.5 określa znaczenie i wskazuje możliwości odbycia stażu zawodowego lub zdobycia zatrudnienia z wykorzystaniem dostępnych form aktywizacji zawodowej;
- 2.6 sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne, w szczególności CV i list motywacyjny, zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- 2.7 przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej, w szczególności przez symulację rozmowy kwalifikacyjnej;
- 2.8 charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;
- 2.9 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy i agencje zatrudnienia;
- 2.10 analizuje i interpretuje prognozę zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, o której mowa w art. 46b ustawy, i prognozy prowadzone na zlecenie ministra właściwego do spraw pracy zamieszczone na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra;
- 2.11 wykorzystuje umiejętności cyfrowe w celu efektywnego przeszukiwania ogólnodostępnych platform edukacyjnych i stron internetowych oraz portali zawierających oferty pracy;
- 2.12 charakteryzuje możliwości nabywania kwalifikacji z zakresu edukacji pozaformalnej w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, w tym kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych, oraz posługuje się Zintegrowanym Rejestrem Kwalifikacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;
- 3.2 analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania nowych kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
- 3.3 określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- 3.4 analizuje możliwości kontynuowania nauki;
- 3.5 określa wpływ nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, na zmiany w zawodach i formach zatrudnienia.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 4.2 sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;

4.3 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

Treści do realizacji w Szkole Przysposabiającej do Pracy

Uczeń:

1. uczy się wskazywania swoich mocnych i słabych stron w sytuacji pracy;
2. określa swoje preferencje, zainteresowania;
3. poznaje znaczenie pracy w życiu człowieka;
4. poznaje zawody i czynności zawodowe;
5. doskonali umiejętność posługiwania się komputerem;
6. uczy się czynności pracy na konkretnych stanowiskach (na miarę możliwości szkoły);
7. zna podstawowe zasady BHP,
8. kształci umiejętność współpracy;
9. poznaje prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy;
10. potrafi poradzić sobie w sytuacjach trudnych;
11. umie prosić o pomoc.

III. CELE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Celem głównym Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego jest wspieranie uczniów w poznawaniu własnych możliwości, zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji i zasobów oraz przygotowanie ich do podejmowania świadomych, odpowiedzialnych i możliwie samodzielnych decyzji dotyczących dalszej edukacji, aktywności zawodowej i funkcjonowania w dorosłym życiu.

W szczególności działania WSDZ mają na celu:

- wspieranie uczniów w procesie podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- przygotowanie uczniów do wyboru odpowiedniej dla nich dalszej ścieżki kształcenia i rozwoju zawodowego;
- rozwijanie wiedzy o własnych możliwościach, zainteresowaniach, uzdolnieniach i predyspozycjach;
- poznawanie zawodów, środowiska pracy oraz podstawowych zasad funkcjonowania na rynku pracy;
- rozwijanie kompetencji społecznych, osobistych i zawodowych niezbędnych do funkcjonowania w środowisku pracy;
- zwiększanie szans uczniów z niepełnosprawnością intelektualną na podjęcie zatrudnienia, praktyk, stażu lub innej aktywności zawodowej i społecznej, adekwatnej do ich możliwości i potrzeb.

Cel ogólny preorientacji zawodowej w przedszkolu

Celem preorientacji zawodowej jest:

- wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz z pracą osób z najbliższego otoczenia;
- kształtowanie pozytywnego stosunku do pracy i różnych form aktywności;
- rozwijanie zainteresowań, uzdolnień i naturalnej ciekawości poznawczej dzieci;
- kształtowanie umiejętności współpracy, odpowiedzialności i podejmowania prostych działań na rzecz innych.

Cel ogólny orientacji zawodowej w klasach I–III szkoły podstawowej

Celem orientacji zawodowej jest:

- wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów oraz znaczeniem pracy w życiu człowieka;
- poznawanie własnych zainteresowań, mocnych stron, uzdolnień i możliwości;
- pobudzanie i rozwijanie zainteresowań, pasji i uzdolnień;
- rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec nauki, pracy i podejmowania aktywności;
- kształtowanie umiejętności współpracy, odpowiedzialności i wykonywania powierzonych zadań.

Cel ogólny orientacji zawodowej w klasach IV–VI szkoły podstawowej

Celem orientacji zawodowej jest:

- poznawanie własnych zasobów, zainteresowań, uzdolnień, mocnych stron i możliwości;
- zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami oraz podstawowymi informacjami dotyczącymi rynku pracy;
- kształtowanie pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy, nauki i własnego rozwoju;
- stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji;
- rozwijanie umiejętności planowania i realizowania prostych działań oraz podejmowania decyzji adekwatnych do własnych możliwości.

Cel ogólny doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej

Celem doradztwa zawodowego jest:

- przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania własnej kariery edukacyjnej i zawodowej, z uwzględnieniem ich możliwości, potrzeb i indywidualnych uwarunkowań;

- wspieranie uczniów w procesie podejmowania świadomych i możliwie samodzielnych decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów, zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji;
- rozwijanie wiedzy na temat rynku pracy, środowiska pracy oraz możliwości zatrudnienia;
- zapoznavanie uczniów z systemem edukacji w Polsce, w szczególności z ofertą szkół ponadpodstawowych, zasadami rekrutacji oraz źródłami informacji edukacyjnych i zawodoznawczych;
- rozwijanie umiejętności wyszukiwania, selekcjonowania i wykorzystywania informacji dotyczących dalszego kształcenia i aktywności zawodowej;
- przygotowanie uczniów do możliwie samodzielnego funkcjonowania w środowisku społecznym i zawodowym.

Cel ogólny doradztwa zawodowego w branżowej szkole I stopnia

Celem doradztwa zawodowego w branżowej szkole I stopnia jest przygotowanie uczniów do świadomego i odpowiedzialnego planowania własnej kariery edukacyjnej i zawodowej oraz podejmowania aktywności zawodowej, z uwzględnieniem ich indywidualnych możliwości, potrzeb, zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji i stanu zdrowia.

W szczególności działania w zakresie doradztwa zawodowego mają na celu:

- rozwijanie umiejętności rozpoznawania własnych zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji, mocnych stron i ograniczeń;
- kształtowanie umiejętności dokonywania samooceny i wykorzystywania wiedzy o sobie w planowaniu dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej;
- rozwijanie kompetencji niezbędnych do funkcjonowania w środowisku pracy, w tym odpowiedzialności, systematyczności, komunikacji, współpracy i przestrzegania zasad;
- pogłębianie wiedzy o zawodach, kwalifikacjach, warunkach i środowisku wykonywania pracy;
- rozwijanie wiedzy na temat rynku pracy, jego specyfiki, zapotrzebowania na pracowników oraz możliwości zatrudnienia;
- przygotowanie uczniów do aktywnego poszukiwania pracy, w tym korzystania z ofert pracy i dostępnych źródeł informacji zawodowej;
- rozwijanie umiejętności przygotowania dokumentów aplikacyjnych, takich jak CV i list motywacyjny, oraz przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej;
- kształtowanie umiejętności planowania własnej kariery zawodowej oraz wyznaczania celów krótko- i długoterminowych;
- zapoznavanie uczniów z możliwościami dalszego kształcenia, podnoszenia kwalifikacji i doskonalenia zawodowego;
- przygotowanie uczniów do świadomego podejmowania decyzji dotyczących zatrudnienia oraz dalszego rozwoju zawodowego;
- kształtowanie postawy otwartości na zmiany zachodzące na rynku pracy oraz gotowości do uczenia się przez całe życie;
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach związanych z podejmowaniem pracy i funkcjonowaniem w środowisku zawodowym;
- wspieranie uczniów w podejmowaniu możliwie samodzielných i odpowiedzialnych decyzji dotyczących przyszłości zawodowej.

Cel ogólny doradztwa zawodowego w szkole specjalnej przysposabiającej do pracy

Celem doradztwa zawodowego w szkole specjalnej przysposabiającej do pracy jest przygotowanie uczniów, zgodnie z ich indywidualnymi możliwościami, potrzebami i zainteresowaniami, do możliwie samodzielnego funkcjonowania w życiu dorosłym, w środowisku społecznym i zawodowym.

W szczególności działania mają na celu:

- poznawanie własnych możliwości, zainteresowań, mocnych stron i predyspozycji;
- rozwijanie umiejętności niezbędnych do wykonywania prostych czynności związanych z pracą;
- poznawanie różnych rodzajów aktywności zawodowej oraz środowiska pracy;
- kształtowanie odpowiedzialności, systematyczności, samodzielności i właściwych postaw wobec pracy;
- przygotowanie uczniów do podejmowania aktywności zawodowej, w tym pracy wspomaganej lub innych dostępnych form aktywności społecznej i zawodowej;
- rozwijanie umiejętności funkcjonowania w środowisku pracy i przestrzegania podstawowych zasad bezpieczeństwa;
- wspieranie uczniów w planowaniu dalszej aktywności życiowej, społecznej i zawodowej.

IV. METODY I FORMY PRACY

Metody pracy:

- metody aktywizujące;
- drama;
- metody plastyczne (plakaty, ulotki, komiksy);
- metody audiowizualne (wykorzystanie Internetu jako narzędzia do zdobywania informacji, programy i prezentacje multimedialne, filmy edukacyjne i zawodoznawcze);
- gry, zabawy, konkursy;
- mini-wykłady;
- dyskusje, pogadanki, prelekcje.

Formy pracy adresowane uczniów:

- zajęcia grupowe;
- warsztaty;
- lekcje wychowawcze;

- lekcje przedmiotowe;
- rozmowy doradcze;
- zajęcia indywidualne i konsultacje;
- dni otwarte;
- udział w targach edukacyjnych;
- wycieczki zawodoznawcze;
- koła zainteresowań;
- praca z Internetem (poradnictwo, baza danych, źródło informacji);
- praca z informatorami o zawodach;
- wycieczki do szkół zawodowych;
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów;
- konkursy zawodoznawcze.

Formy pracy adresowane do rodziców i środowiska lokalnego:

- tablice informacyjne, zasoby biblioteczne, strona internetowa szkoły;
- spotkania informacyjno-doradcze (w czasie zebrań szkolnych), informowanie o targach edukacyjnych, dniach otwartych w szkołach, warsztatach terapii zajęciowej, zakładach pracy chronionej;
- indywidualne spotkania ze specjalistami.

V. REALIZATORZY WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Osobą odpowiedzialną za realizację Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego jest Dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego.

Wewnętrznskolny System Doradztwa Zawodowego w SOSW realizowany jest przez wszystkich członków Rady Pedagogicznej:

- dyrektora;
- nauczyciela doradztwa zawodowego;
- wychowawców klas;
- nauczycieli przedmiotowych;
- nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej;
- nauczycieli edukacji przedszkolnej;
- nauczycieli świetlicy szkolnej, wychowawców tzw. internatu;

- specjalistów;
- nauczyciela – bibliotekarza;
- pielęgniarkę szkolną.

Zadania członków Rady Pedagogicznej

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z nauczycielem doradztwa zawodowego;
- współpracuje z nauczycielem doradztwa zawodowego w celu realizacji programu realizującego WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole, a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Nauczyciel doradztwa zawodowego / Zespół nauczycieli doradztwa zawodowego:

- ustala koncepcję realizacji doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz obowiązującą dokumentację z dyrektorem szkoły;
- tworzy szkolną bazę środków informacyjno-dydaktycznych z zakresu doradztwa zawodowego;
- wspiera rodziców w procesie doradczym, udziela informacji lub kieruje do specjalistów;
- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- planuje i prowadzi ewaluację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje we współpracy z innymi nauczycielami program realizacji WSDZ oraz koordynuje jego realizację;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z doradztwem zawodowym, analizuje prognozy rynku pracy;
- wykorzystuje w swojej pracy cyfrowe narzędzia doradztwa zawodowego;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;

- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z nauczycielem doradztwa zawodowego oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- współpracują z nauczycielem doradztwa zawodowego oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z nauczycielem doradztwa zawodowego oraz innymi nauczycielami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciel – bibliotekarz:

- współpracuje z nauczycielem doradztwa zawodowego oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Pielęgniarka szkolna:

- współpracuje z nauczycielem doradztwa zawodowego oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;

- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

VI. MONITOROWANIE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Monitorowanie realizowanych działań w ramach WSDZ dokumentowane jest poprzez wpisy w dziennikach lekcyjnych, dziennikach specjalistów.

VII. EWALUACJA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Ewaluacja Wewnętrznego Systemu Doradztwa Zawodowego będzie przeprowadzona przez zespół nauczycieli zawodowego raz w roku szkolnym na podstawie (między innymi):

- kwestionariusza ankiet;
- analizy dokumentacji szkolnej.